

Μπορούμε να βασιστούμε στις ΑΠΕ;

Αιολική ενέργεια: φθηνή και έγχωρια

του ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ Γ. ΠΑΠΑΣΤΑΜΑΤΙΟΥ

Τήν περασμένη χρονιά ο μισός περίπου ηλεκτρισμός που κατανάλωσε η Ελλάδα προήλθε είτε από εισαγωγές είτε από εισαγόμενα όρυκτα καύσιμα (φυσικό αέριο 34%, πετρέλαιο 10%, καθαρές εισαγωγές 3,5%). Το άλλο μισό περίπου προήλθε από αιολικά (18%-19%), φωτοβολταϊκά (9%), υδροηλεκτρικά (11%) και λιγνίτη (12%).

Όπως απέδειξε ο πόλεμος, η ενεργειακή ανεξαρτησία είναι έθνικό θέμα. Τα όρυκτα καύσιμα γίνονται εύκολα όπλο στα χέρια του επιτιθέμενου. Από την άλλη πλευρά οι ανανεώσιμες παράγουν έγχωρια ενέργεια, προάγοντας έτσι την ενεργειακή ανεξαρτησία της χώρας μας.

Τίς προηγούμενες δεκαετίες η Ελλάδα στήριξε τον εξηλεκτρισμό της στον έγχωριο λιγνίτη. Από το 2010 έχει ξεκινήσει η απολιγνιτοποίηση, η οποία και εξελίσσεται με άμειωτο, και σχεδόν σταθερό, ρυθμό. Η ετήσια παραγωγή από λιγνίτη που το 2010 ήταν περίπου 30GWh υποχώρησε σε κάτι περισσότερο από 25GWh το 2014, σε 17GWh το 2018 και 10GWh το 2020. Ο λόγος είναι κυρίως οικονομικός. Η παραγωγή ρεύματος από λιγνίτη (και γενικά άνθρακα) είναι ακριβή και θα παραμείνει ακριβή ακόμα και αν η σημερινή κρίση τελειώσει και αποκλιμακωθούν οι τιμές του φυσικού αερίου. Το κόστος αυτό υπήρχε πάντοτε αλλά η κοινωνία και οι φορολογούμενοι το κατέβαλαν έμμεσα και όχι μέσω της τιμής του λιγνίτη όπως γίνεται πλέον. Παρ' όλα αυτά, ο λιγνίτης μπορεί να διαδραματίσει έναν ρόλο εφεδρείας. Για τέτοιες έκτακτες συνθήκες, όπως η σημερινή κρίση και ο πόλεμος, και μέχρι να αναπτυχθούν πλήρως οι κατάλληλες εναλλακτικές, η κοινωνία θα είναι υποχρεωμένη να αναλαμβάνει το αυξημένο κόστος του λιγνίτη.

Για το ποιές είναι αυτές οι κατάλληλες εναλλακτικές πρέπει να ληφθεί υπ' όψη το κόστος καθώς και ο χρόνος ανάπτυξής τους.

Οι ανανεώσιμες πηγές ενέργειας είναι ο 100% βεβαιωμένος εθνικός ενεργειακός πλούτος της Ελλάδας. Οι τεχνολογίες αξιοποίησής τους (άνεμογεννήτριες, φωτοβολταϊκά) είναι ώριμες, γνωστές και ασφαλείς. Η χρηματοδότηση από τράπεζες και άλλα ιδιωτικά κεφάλαια είναι διαθέσιμη. Το κατασκευαστικό και επενδυτικό δυναμικό στην Ελλάδα μπορεί να παραδώσει τους φιλόδοξους στόχους. Και πάνω από όλα οι ανανεώσιμες παράγουν πολύ φθηνό ηλεκτρισμό με σταθερό και γνωστό κόστος που δεν εξαρτάται από τις διε-

Τό κόστος παραγωγής από νέα αιολικά πάρκα στην Ελλάδα είναι της τάξης των 55 ευρώ/MWh. Το κόστος αυτό είναι πολλές φορές μικρότερο από την τιμή ηλεκτρισμού που έχει εκτοξευθεί πάνω από 200 ή 300 ή και ακόμη περισσότερα ευρώ στην ημερήσια αγορά εξ αιτίας των όρυκτων καυσίμων. Πρόκειται για μία αύξηση τιμής ή οποία βαραίνει τους κα-

ταναλωτές. Χάρη σε αυτή τη διαφορά, η Κυβέρνηση μπορεί και διοχετεύει πόρους στο Ταμείο Ενεργειακής Μετάβασης (ΤΕΜ) και από εκεί επιδοτεί τα τιμολόγια. Είναι η «Πίστωση ΤΕΜ» που βλέπουμε στους λογαριασμούς. Δηλαδή αν δεν υπήρχαν τα αιολικά πάρκα, η κρίση θα ήταν ακόμα πιο δυσβάσταχτη για τα ελληνικά νοικοκυριά.

Τό ότι η αιολική ενέργεια, και γενικά οι Α.Π.Ε., είναι πολύ φθηνότερη από τον λιγνίτη και τό φυσικό αέριο, δεν είναι αποτέλεσμα μόνο της κρίσης. Τό ίδιο ίσχυε και πριν από την πρόσφατη εκτόξευση των τιμών.

Ενδεικτικά ή τελευταία έτησια έκδοση του διεθνούς οίκου Lazard που δημοσιεύτηκε τόν Οκτώβριο 2021 καταγράφει τά απόλογιστικά στοιχεία κόστους πριν από την εκτόξευση των τιμών: σε διεθνές επίπεδο, τόν προηγούμενο χρόνο, κατά μέσο όρο, τό κόστος των αιολικών πάρκων και των μεγάλης κλίμακας φωτοβολταϊκών ήταν 43 δολάρια/MWh. Οί πιο ακριβές

τεχνολογίες ήταν τά νέα πυρηνικά μέ 205 δολάρια/MWh, οί σταθμοί αιχμής φυσικού αερίου μέ 197 δολάρια/MWh, και οί άνθρακικοί σταθμοί μέ 130 δολάρια/MWh. Ένδιαμέσως είχαμε τόν σταθμούς αερίου συνδυασμένου κύκλου μέ 64 δολάρια/MWh και τή γεωθερμία μέ 87 δολάρια/MWh. Από τήν άλλη πλευρά οί υδρογονάνθρακες ανήκουν στή σφαίρα τής πιθανολογίας και όχι τής άπτης πραγματικότητας. Εάν βρεθούν και εάν τό κόστος εκμετάλλευσής τους είναι λογικό, τότε ίσως αξιοποιηθούν σε πολλά χρόνια. Ο πόλεμος όμως είναι ένα γεγονός που συμβαίνει τώρα. Τώρα υπάρχει ή ανάγκη για φθηνή έγχωρια ενέργεια.

Τό συμπέρασμα είναι ένα: πρέπει να είναι αντικαταστήσουμε τά ακριβά μέ τά φθηνά. Τά εισαγόμενα μέ τά έγχωρια. Τά βρώμικα μέ τά καθαρά. Και πρέπει να τό κάνουμε τώρα.

Κλείνω μέ δύο σχόλια

Πρώτον. Λίγοι μεγάλοι συμβατικοί ή πυρηνικοί σταθμοί που παράγουν τό ρεύμα που χρειαζόμαστε, είναι εύαλωτοι στόχοι. Ανιθέτως, πολλά αιολικά πάρκα που θα είναι διασπαρμένα σε όλόκληρη τήν επικράτεια και φωτοβολταϊκοί σταθμοί αποτελούν πολύ πιο άπαιτητικούς και δύσκολους στόχους για τόν αντίπαλο.

Δεύτερον. Τό αιολικό δυναμικό του Αιγαίου. Έχουμε σήμερα τή δυνατότητα να μετατρέψουμε τό Αιγαίο σε κέντρο πλούτου, ειρήνης και ασφάλειας. Η ανάπτυξη θαλάσσιων αιολική ένδυνάμωση τής πατρίδας μας. Παράλληλα, τά θαλάσσια αιολικά έχουν πολύ μεγάλη έγχωρια προστιθέμενη αξία (τής τάξης του 70%) και συμβάλουν στην ανάπτυξη μιās έγχωριας εφοδιαστικής αλυσίδας που εμπλέκει τομείς που παραδοσιακά δεσπόζουν στην ελληνική οικονομία: ναυπηγία, λιμάνια, καλώδια, τσιμεντοβιομηχανία, μεταφορές, υπηρεσίες. ▲▼

